

av Jenny Aspenberg

Alla foton är tagna 1966 av Nils Limås – vår sista bonde. Södra längan till vänster, vagnslidret/grisahuset rakt fram och gaveln på magasinet (som revs samma år) till höger.

Byggnaderna kring Rydebäcks Gård

Arbetslängorna, Grisahuset/Vagnslidret (nu Restaurang Tegel), Magasinet & Röalängan.

Jag har tidigare berättat hur Rydebäcks Tegelbruk avslutade sin verksamhet efter två och ett halvt sekel av produktiv tegeltillverkning. Parallellt med dess verksamhet utvecklades ett blomstrande lantbruk på de ständigt ökande arealerna kring bruket och gården (som byggdes 1854).

Restaurang Tegel – grisahuset

Det gamla "Grisahuset/vagnslidret" som man ser i mitten av fotografiet ovan byggdes 1886. Terrassen där man idag kan njuta av härligt grillad mat är byggd på plattan som döljer den gamla avloppsbrunnen då många djur fanns i längorna runt omkring. Det gamla taket hade en lägre lutningsvinkel än idag och golvnivån av trampad lera låg högre.

När gårdens tredje ägare Hovjägmästare Christoffer Hage skaffade en bil i mitten av 1910-talet flyttades grisarna till östra delen av södra längan. Övervintrande kor och nyfödda kalvar fanns mellan dem och de stora vackra stallarna med välvda tak i mitten av längan, där arbetshästarna bodde.

Grisahuset förblev vagnslider och garage fram till när gården såldes 1963 till byggkonsortiet Handelsbolaget Rydebäcks Gård. Så småningom blev det förråd och en del användes av några entusiaster för förvaring och upprustning av båtar.

År 2003 påbörjade gårdsägaren Stefan Hjertmer ombyggnaden av vagnslidret med hjälp av medlem-

mar i Rydebäcks Byalag. Rydebäcks tegelstenar hittades när man grävde ut golvet för att bli lägga ner golvvärme och dessa kunde användas vid uppbyggnad av murade väggar och det nya golvet inne i lokalen. Järntrappan till övervåningen påminner om trappan till gårdens huvudingång som avlägsnades 1930 för att ersättas av dagens stentrappa. Under det nybyggda taket inreddes samlingslokal, kontor och galleri ovanpå Restaurang Tegel. Muséet som etablerades bredvid galleriet i övervåningen (2008) fick stänga 2012 då Byalaget lämnade lokalerna och muséet söker sedan dess nya lokaler i egen regi.

Flera större längor fanns tidigare. Längs den då relativt nybyggda Ytterövägen låg magasinet i vinkel till vagnslidret/grisahuset (syns till vänster i fotografiet).

Magasinet och Röalängan

Det mäktiga magasinet sträckte sig ända fram till Heabäcken. Det hade en stor arbetsyta på första plan. Under 1800-talet sov sommararbetarna på andra planet på tagel- och halmmadrasser under enkla yllefiltar för värme. Högst upp fanns höloft.

Den betydligt enklare Röalängan, ett vagns- och materialförråd, låg på ängen där midsommardansen hålls idag med gaveln mot norra längan. På bilden till vänster kan man se de nya hus som uppförts på Särögatan och de södra fasaderna på husen vid allén.

Röalängan som revs 1966.